

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 5.— za pol leta „ 2.60 za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v ponk in zabavo.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 12 h, dvakrat 18 h, trikrat 24 h.

Štev. 8.

V Mariboru, dne 24. februvarija 1898.

Tečaj XXXII.

Cesarjeva petdesetletnica in Slovenci.

Naš presvetli cesar Franc Jožef I. slavijo letos 50letnico svojega vladanja. Vsi narodi avstrijski se jim hočejo o tej priliki pokloniti in svoje želje izraziti, tudi mi vedno zvesti Slovenci ne smemo zaostati. Ali naši zastopniki v deželni zboru štajarskem, koroškem, goriskem, tržaškem in isterskem se žal, ne jemljejo v poštev, zato mora v imenu vseh Slovencev govoriti kranjski deželni zbor, in njegov poročevalec, g. dr. Zitnik, je že sestavil načrt adrese ali udanostnega pisma, katero tudi mi štajarski Slovenci s polnim srcem podpisemo. Naj se ta načrt v vseh točkah vsprejme! Glasi se tako-le:

Pet desetletij letos mineva, odkar Vaše veličanstvo z močno roko, veliko požrtvovalnostjo, plemenitim samozatajevanjem, moralnim pogumom in očetovsko ljubeznijo v resnih in nevarnih časih skrbno čuva in modro vlada veliko državo različnih narodov. Ta izredni dogodek, ki se sedaj v teku zadnjih štirih sto let prvič ponavlja v zgodovini preslavne Habsburške vladarske hiše, prešinja z velikim veseljem vse narode širne države. Vse kronovine, vsi narodi tekmujejo, da svojemu vladarju, svojemu skupnemu dobrotljivemu očetu, v dobrodelnih napravah in iskrenih besedah tem povodom izrazijo čustva hvaležnosti, neomahljive udanosti in neomejene ljubezni.

Pri tem rodoljubnem in lojalnem tekmovanju pa kranjska dežela ne zaostaja za dru-

gimi deželami in kraljestvi. Šeststoletna zgodovina spričuje, da kranjsko prebivalstvo ni nikdar prelomilo prisege preslavni Habsburški vladarski hiši in se nikdar ni majala njegova zvestoba. Kot junaki so kranjski sinovi na nešteti bojiščih prelivali svojo kri za vladarja in dom. To neomahljivo zvestobo in udanost Vašemu veličanstvu in presvetli cesarski rodovini ob tej izredni priliki slovesno ponavlja in prisega verno udani kranjski deželni zbor kot zakoniti zastopnik vojvodine kranjske v imenu vsega prebivalstva ter se preudano zahvaljuje neizmerni milosti in blagonaklonjenosti Vašega veličanstva za brezštevilne dobrote, s katerimi je cesarska velikodušnost lajsala bedo in zdravila rane naše drage domovine ter vedno ožje spajala vez ljubezni med vladarjem in ljudstvom.

V zadnjih petdesetih letih se je v Avstriji v velikanski meri razvilo politično, gospodarsko in socijalno življenje, za kar se moramo v prvi vrsti zahvaliti neutrudni skrbi Vašega veličanstva za duševni in groti blagor vseh državljanov. Vašega veličanstva najplemenitejša težnja in vzvišena želja je bila vedno, da se po času primernih napravah in potrebnih preosnovah skupna država prenavlja in pomlaja, da se na podlagi prave prostosti, na podlagi popolne enakopravnosti vseh narodov v državi in enakosti vseh državljanov pred zakonom ter sodelovanjem ljudskih zastopnikov pri zakonodajstvu povzdigne domovina do svetovne slave in moči ter postane nerazrušna stavba v viharjih časa in prostorna hiša za vse rodove različnih narodov, ki so že stoletja združeni

pod žezlom preslavnih očetov Vašega veličanstva.

Pomneč ta vzvišena načela, katera je Vaše veličanstvo modro in velikodušno ustvarilo kot podlago normalnemu razvoju ustavnega življenja v državi, od srca obžalujemo, da so v zadnjem času do vrhunca vplamteli narodni boji; odločno obsojamo z adnje nečuvane prizore v poslanski zbornici, ki so preprečili redno delovanje državnega zbora, škodili ugledu države ter posredno pospeševali namere razdirajočih življev.

Iskreno želimo, da vsi krogi čujejo in poslušajo Vašega veličanstva očetovski klic: »Viribus unitis!«; da se poležejo viharji, doseže pravična sprava med narodi na podlagi popolne enakopravnosti in avtonomije narodov. Želimo, da se prej ko mogoče zopet prične redno delovanje državnega zbora, nagodba z Ogersko šklene ustavnim potom, kakor ustreza upravičenim zahtevam in potrebam naše državne polovice in skupne države, in da ljudski zastopniki v državnem zboru v soglasju z namenom Vašega veličanstva stvarno in brez izgube časa uspešno rešujejo velevažne naloge in mnoga pereča vprašanja ter pospešujejo razvoj javnega življenja v verskem, kulturnem, socijalnem in gospodarskem oziru na krščanski podlagi. — (Konec prih.)

Listek.

Od doma.

(Piše posestnik J. K. Primurski.)

I. Ostani mi vse zdravo v srečni moji vasi, v divnem prostoru, katerega obdaja čarobni šum reke Mure! Take želje so mi govorile iz srca, ko sem se dne 10. avgusta odšlovil od dragega mi kmečkega doma in svojih sovaščanov in ko sem pri vaški kapelici krenil na severno stran. Za nekaj dni sem slovo vzel od okolice, kjer priroda seje svoje zaklade pridnim prebivalcem po lepih, ravnih prostorih muropoljskih.

Ze dolgo vrsto let nisem našel časa, da bi pogledal po svetu, kakor se je to godilo nekda, ko sem bil še mlad. Zakovan v svoje kmečke trdne verige, te me že blizu dvajset let niso puščale od doma. No, priložnost se je ponudila sedaj, da bi potoval tje, kjer si je naša ljuba mati Marija izbrala svoje torišče, da se jej laglje za razne milosti priporočamo, in tudi ob enem potožimo svoje križe in težave, osobito kmečke. Odločil sem se torej potovati na »božjo pot« — v Marijino Celje.

Za potovanje je treba si marsikaj prirediti vsakdo po svojem, da si ve pomagati.

Med ostalim sem si oskrbel potrebni zemljevid, kupil sem seveda tudi vozni listek. Bil je krasen dan in železnični vozovi so od prijaznega Ljutomera drdrali čez gladko Murško polje. Potovalec si želi pač lepih dni. Meni je bila sreča mila, da mi ves čas ni bilo treba dežnika odpreti, razun proti postaji Kernhof na Avstrijskem; tam pa ni bil dež, ampak pršila je planinska gosta megla.

Železnemu konju sem se izročil pri postaji »Križovci«. Ne daleč od iste sta doma znana pisatelja, p. n. gospoda: dr. Križanič, kanonik v Mariboru, in dr. Križan, profesor v Varaždinu. V vlak nas je vstopilo 17 romarjev. Mimo postaje Bučočevci smo se pripeljali do kraja Hrastje-Mota, kjer so luč belega dneva bili zagledali prevzvišeni gospod dr. Missia, knezonadško goriski. Če si se vozil še sedemnajst minut, čul si sprevednika, da je zakljal: »Bad Radein«. Na prejšnjih starih postajah je zraven nemškega napisal tudi beseda slovenska. Peta postaja ne pozna več imena slovenskega, čeravno se nahaja na čisto slovenski zemlji, pri vasi, od nekda »Rádenci« imenovane. Tukaj se začne vrsta studentov za vodo slatino, vrsta vrelcev, kakoršnih se po dolinicah ob potoku Ščavnica nahaja mnogo. V Rádencih je tekla zibelka prerano umrlemu mlademu pisatelju slovenskem in učitelju Josipu Freuensfeld-u.

Nadalje odtod je na slovenskih tleh šesta in zadnja postaja: Gornja Radgona. Tu se se bje boj zavoljo narodnosti med Nemcem in Slovencem. Toda o svojem času so pri Radgoni Slovenci z mečem v roki premagali Turke, z uma svetlim mečem bodo v naših časih premagali še tamošnje »Nemce«. Naj se samo kmetom malo bolj zjasni!

II. Pri Radgoni nas je vlak prepeljal čez reko Muro. In tukaj smo dali slovo zemlji slovenski. Koder smo se vozili dalje po Štajarskem, nas sedaj samo imena spominjajo še na to, da so nekda prebivali Slovenci po celem deželi, torej tudi okoli Marijinega »Sela«, kamor nas je sedaj vodila pot. Kraj »Gosdorf« na pr. pöve, da je tukaj svojedobno bil se slovenski »Gozd«, a danes je vse nemško. Ta postaja železniška je sred lepega polja, o kakšnem »gozdu« pa tam ni sluha ne duha. Po tej nemški ravnici smo se vozili, kakor »vozni red« priča, eno uro in 40 minut.

Dospeli smo v Spielfeld. Kar se nas je romarjev bilo tukaj zbralo, spravili so nas v tri vozove. V istih smo čakali prihod posebnega vlaka, ki je božjepotnike Marijacejske začel vsprejemati po postajah ob bregovih svetlojasne Savinje. Ko je »posebnež« prisopihal, so naše tri vozove kar prikapčali k romarskemu vlaku. Drdral je z nami na-